

Αρχική » Νέα - Άρθρα » Αντιμετώπιση της διαδικτυακής παραπληροφόρησης: Η Ε.Ε. προτείνει έναν πανευρωπαϊκό κώδικα πρακτικής

Αντιμετώπιση της διαδικτυακής παραπληροφόρησης: Η Ε.Ε. προτείνει έναν πανευρωπαϊκό κώδικα πρακτικής

Σήμερα, η Επιτροπή προτείνει μέτρα για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο, μεταξύ άλλων έναν κώδικα ορθής πρακτικής σε επίπεδο ΕΕ για την παραπληροφόρηση, την παροχή υποστήριξης σε ένα ανεξάρτητο δίκτυο φορέων εξακρίβωσης γεγονότων και μια σειρά δράσεων για την προώθηση της ποιοτικής δημοσιογραφίας και την προαγωγή του γραμματισμού στα μέσα ενημέρωσης.

Από τις πρόσφατες αποκαλύψεις σχετικά με το Facebook και την Cambridge Analytica φάνηκε ακριβώς με ποιον τρόπο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εκμετάλλευσης στο πλαίσιο εκλογών. Οι αποκαλύψεις αυτές αποτελούν επίκαιρη υπενθύμιση ότι απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες προκειμένου να εξασφαλιστούν ανθεκτικές δημοκρατικές διαδικασίες. Σήμερα η Επιτροπή κάνει βήματα πρόδου στην καταπολέμηση της παραπληροφόρησης, ώστε να κατοχυρώσει την προστασία των ευρωπαϊκών αξιών και την ασφάλεια.

Ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής **Άνσιπ**, αρμόδιος για την ψηφιακή ενιαία αγορά, δήλωσε σχετικά: «*Η παραπληροφόρηση δεν είναι αποτελεί νέο μέσο πολιτικής επιρροής. Οι νέες τεχνολογίες, ιδίως οι ψηφιακές, έχουν διευρύνει, μέσω του διαδικτυακού περιβάλλοντος, την ικανότητα της να υπονομεύει τη δημοκρατία και την κοινωνία. Δεδομένου ότι η εμπιστοσύνη στο διαδίκτυο είναι εύκολο να διαρραγεί, αλλά δύσκολο να αποκατασταθεί, η βιομηχανία πρέπει να συνεργαστεί μαζί μας στο θέμα αυτό. Οι διαδικτυακές πλατφόρμες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια να καταπολεμηθούν οι εκστρατείες παραπληροφόρησης που οργανώνονται από άτομα και χώρες με στόχο να απειλήσουν τη δημοκρατία μας.*»

Η επίτροπος **Γκαμπριέλ**, αρμόδια για την ψηφιακή οικονομία και κοινωνία, δήλωσε τα εξής: «*Καλούμε όλους τους παράγοντες, ιδίως τις πλατφόρμες και τα δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης που φέρουν σαφή ευθύνη, να ενεργήσουν με βάση ένα σχέδιο δράσης που αποσκοπεί σε μια κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση με στόχο την ενδυνάμωση και την αποτελεσματική προστασία των πολιτών κατά της παραπληροφόρησης. Θα παρακολουθούμε εκ του σύννεγγυς την πρόοδο που θα σημειώνεται και μπορεί να προτείνουμε περαιτέρω δράσεις έως τον Δεκέμβριο, μεταξύ άλλων μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα, αν τα αποτελέσματα δεν αποδειχθούν ικανοποιητικά.*»

Ο επίτροπος για την Ένωση Ασφάλειας, Τζούλιαν **Κινγκ**, δήλωσε τα εξής: «*Η χρήση των ψευδών ειδήσεων και της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο ως όπλων αποτελεί σοβαρή απειλή για την ασφάλεια των κοινωνιών μας. Η ανατροπή των αξιόπιστων διαύλων με σκοπό την κυκλοφορία επιβλαβούς και διχαστικού περιεχομένου απαιτεί ξεκάθαρη απάντηση που θα βασίζεται στην αυξημένη διαφάνεια, την ιχνηλασιμότητα και τη λογοδοσία. Στις διαδικτυακές πλατφόρμες αναλογεί ουσιώδης ρόλος στην προσπάθεια να αντιμετωπιστεί η κατάχρηση των υποδομών από εχθρικά διακείμενους δρόστες και να διαφυλαχθεί η ασφάλεια των χρηστών και της κοινωνίας.*»

Με βάση την ανεξάρτητη **έκθεση** που δημοσιεύτηκε τον Μάρτιο του 2018 από την ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου για τις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση στο διαδίκτυο, καθώς και τις ευρύτερες διαβουλεύσεις που διεξήχθησαν τους τελευταίους έξι μήνες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει ως παραπληροφόρηση τις «αποδεδειγμένα ψευδείς ή παραπληρητικές πληροφορίες που δημιουργούνται, παρουσιάζονται και διαδίδονται για οικονομικό όφελος ή για τη σκόπιμη παραπλάνηση του κοινού, και που ενδέχεται να βλάψουν το κοινό συμφέρον».

Στην τελευταία **έρευνα του Ευρωβαρομέτρου**, το 83 % όσων απάντησαν δήλωσαν ότι οι ψευδείς ειδήσεις συνιστούν κίνδυνο για τη δημοκρατία. Τους προβληματίζει ιδιαίτερα η σκόπιμη παραπληροφόρηση που έχει ως στόχο να επηρεάσει τις εκλογές και τις πολιτικές για τη μετανάστευση. Η έρευνα ανέδειξε επίσης τη σημασία που έχουν τα ποιοτικά μέσα ενημέρωσης: σύμφωνα με τα άτομα που απάντησαν, τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης είναι η πλέον αξιόπιστη πηγή ενημέρωσης (ραδιόφωνο 70 %, τηλεόραση 66 %, Τύπος 63 %). Οι διαδικτυακές πηγές ειδήσεων και οι ιστότοποι όπου δημοσιεύονται βίντεο είναι η λιγότερο αξιόπιστη πηγή ενημέρωσης, με ποσοστά εμπιστοσύνης 26 % και 27 % αντίστοιχα.

Το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δημοσίευσε **μελέτη σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση**. Στη μελέτη επισημαίνεται ότι τα δύο τρίτα των καταναλωτών διαδικτυακών ειδήσεων προτιμούν να έχουν πρόσβαση σε αυτές από πλατφόρμες που λειτουργούν με αλγόριθμους, όπως είναι οι μηχανές αναζήτησης και οι φορείς συγκέντρωσης ειδήσεων, καθώς και μέσω των ιστότοπων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Αναφέρει επίσης ότι η ισχύς στην αγορά και οι ροές εσόδων έχουν μετατοπιστεί από τους εκδότες ειδήσεων στους διαχειριστές πλατφόρμας που διαθέτουν τα δεδομένα για την αντιστοίχιση αναγνωστών, άρθρων και διαφημίσεων.

Μέτρα για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι εν λόγω ανησυχίες και τάσεις, η Επιτροπή προτείνει σειρά μέτρων για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται τα εξής:

- **Κώδικας ορθής πρακτικής για την παραπληροφόρηση** Έως τον Ιούλιο, και ως πρώτο βήμα, οι διαδικτυακές πλατφόρμες θα πρέπει να αναπτύξουν και να ακολουθούν κοινό κώδικα ορθής πρακτικής προκειμένου:

- ▶ να εξασφαλίζουν διαφάνεια σχετικά με το χρηματοδοτούμενο με χορηγία περιεχόμενο, ιδίως την πολιτική διαφήμιση, καθώς και να περιορίζουν τις επιλογές στόχευσης για την πολιτική διαφήμιση και να μειώνουν τα έσοδα των διακινητών παραπληροφόρησης·
- ▶ να παρέχουν σαφέστερες πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία των αλγορίθμων και να δίνουν τη δυνατότητα επαλήθευσης από τρίτους·
- ▶ να καταστεί ευκολότερη η ανεύρεση και η πρόσβαση των χρηστών σε διάφορες ειδησεογραφικές πηγές που αντιπροσωπεύουν εναλλακτικές απόψεις·
- ▶ να καθιερωθούν μέτρα για τον εντοπισμό και το κλείσιμο των πλαστών λογαριασμών και την αντιμετώπιση των αυτοματοποιημένων προγραμμάτων (bot)·
- ▶ να δοθεί η δυνατότητα στους φορείς εξακρίβωσης γεγονότων, στους ερευνητές και στις δημόσιες αρχές να παρακολουθούν συνεχώς την παραπληροφόρηση στο διαδίκτυο·
- ▶ **Ανεξάρτητο ευρωπαϊκό δίκτυο φορέων εξακρίβωσης γεγονότων:** το δίκτυο αυτό θα καθιερώσει κοινές μεθόδους εργασίας, θα ανταλλάσσει βέλτιστες πρακτικές και θα εργάζεται με στόχο την ευρύτερη δυνατή κάλυψη διορθώσεων ειδήσεων σε ολόκληρη την ΕΕ· οι φορείς θα επιλεγούν από τα μέλη του **Διεθνούς δικτύου εξακρίβωσης γεγονότων** που ακολουθεί αυστηρό διεθνή κώδικα αρχών για την εξακρίβωση των γεγονότων·
- ▶ **Μια ασφαλής ευρωπαϊκή ηλεκτρονική πλατφόρμα για την παραπληροφόρηση** με σκοπό την παροχή υποστήριξης στο δίκτυο των φορέων εξακρίβωσης γεγονότων και των οικείων πανεπιστημιακών ερευνητών, με διασυνοριακή συλλογή και ανάλυση δεδομένων, καθώς και με πρόσβαση σε δεδομένα από ολόκληρη την ΕΕ·
- ▶ **Ενίσχυση του γραμματισμού στα μέσα ενημέρωσης:** το υψηλότερο επίπεδο γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας θα βοηθήσει τους ευρωπαίους πολίτες να εντοπίζουν τη διαδικτυακή παραπληροφόρηση και να προσεγγίζουν το διαδικτυακό περιεχόμενο με κριτική ματιά. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τους φορείς εξακρίβωσης γεγονότων και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να παράσχουν εκπαιδευτικό υλικό στα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς και να οργανώσουν ευρωπαϊκή εβδομάδα για τον γραμματισμό στα μέσα ενημέρωσης·
- ▶ **Παροχή στήριξης στα κράτη μέλη για τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας των εκλογών** έναντι των ολοένα και πιο σύνθετων απειλών στον κυβερνοχώρο, συμπεριλαμβανομένης της διαδικτυακής παραπληροφόρησης και των επιθέσεων στον κυβερνοχώρο·
- ▶ **Πρωώθηση των συστημάτων οικειοθελούς διαδικτυακής ταυτοποίησης,** με σκοπό να βελτιωθεί η ιχνηλασιμότητα και ο εντοπισμός των παρόχων πληροφοριών και να προαχθεί η αύξηση της εμπιστοσύνης και της αξιοπιστίας στις αλληλεπιδράσεις στο διαδίκτυο και στις πληροφορίες και τις πηγές τους·
- ▶ **Υποστήριξη των ποιοτικών και διαφοροποιημένων πληροφοριών:** η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εντείνουν την υποστήριξή τους στην ποιοτική δημοσιογραφία, για να εξασφαλίσουν ένα πολυφωνικό, ποικίλομορφο και βιώσιμο περιβάλλον στα μέσα ενημέρωσης. Το 2018 η Επιτροπή θα δημοσιεύσει πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων για την παραγωγή και διάδοση ποιοτικού ειδησεογραφικού περιεχομένου για θέματα ΕΕ μέσω ειδησεογραφικών μέσων ενημέρωσης που βασίζονται στα δεδομένα·
- ▶ **Μια συντονισμένη πολιτική στρατηγικής επικοινωνίας,** εκπονηθείσα από τις υπηρεσίες της Επιτροπής και η οποία συνδυάζει τις υφιστάμενες και τις μελλοντικές πρωτοβουλίες της ΕΕ σχετικά με την παραπληροφόρηση στο διαδίκτυο με αυτές των κρατιών μελών, θα καθορίσει δραστηριότητες προβολής με στόχο την αντιμετώπιση των ψευδών αφηγήσεων σχετικά με την Ευρώπη και την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, εντός και εκτός της ΕΕ.

Τα επόμενα βήματα

Η Επιτροπή θα συγκαλέσει σύντομα πολυμερές φόρουμ, με στόχο να προσφέρει ένα πλαίσιο αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών πλατφορμών, της βιομηχανίας διαφήμισης και των μεγάλων διαφημιστών, και να εξασφαλιστεί η δέσμευση για συντονισμό και ένταση των προσπαθειών για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης. Το πρώτο αποτέλεσμα των εργασιών του φόρουμ θα πρέπει να είναι ο κώδικας πρακτικής σε επίπεδο ΕΕ για την παραπληροφόρηση, που πρόκειται να δημοσιευτεί έως τον Ιούλιο του 2018, με σκοπό να υπάρξει μετρήσιμος αντίκτυπος έως τον Οκτώβριο του 2018.

Έως τον Δεκέμβριο του 2018, η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί. Η έκθεση θα εξετάσει επίσης την ανάγκη περαιτέρω δράσης για να διασφαλιστεί η συνεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων που περιγράφονται.

Ιστορικό

Στην **επιστολή ανάθεσης αποστολής** του Μαΐου 2017, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζαν-Κλοντ Γκούνκερ, ανέθεσε στην επίτροπο Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας, κ. Mariya Gabriel, να σκιαγραφήσει τις προκλήσεις που δημιουργούν οι διαδικτυακές πλατφόρμες για τις δημοκρατίες μας όσον αφορά την παραπληροφόρηση και να θέσει σε κίνηση τη διαδικασία για να δοθεί μια απάντηση της ΕΕ σε αυτές τις προκλήσεις.

Τον Φεβρουάριο του 2018, η Επιτροπή ενέκρινε κατάλογο **συστάσεων** ενόψει των εκλογών του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με τις οποίες ζητεί: «*οι αρμόδιες εθνικές αρχές [...] να προσδιορίσουν, βάσει των εμπειριών των κρατιών μελών, βέλτιστες πρακτικές για τον εντοπισμό, τον μετριασμό και τη διαχείριση των κινδύνων που διατρέχει η εκλογική διαδικασία από επιθέσεις στον κυβερνοχώρο και την παραπληροφόρηση.*»

Η **ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου για τις ψευδείς ειδήσεις** ενημέρωσε την Επιτροπή σχετικά με την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο. Τα **συμπεράσματα και συστάσεις της ομάδας** δημοσιεύτηκαν στις 12 Μαρτίου 2018.

Πριν από αυτές τις πρωτοβουλίες, η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε ήδη ενεργό δράση στην καταπολέμηση της παραπληροφόρησης: το 2015, συστάθηκε η **ειδική ομάδα «East StratCom»**, υπό την Ύπατη Εκπρόσωπο/Αντιπρόεδρο Μογκερίνι, με **απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου** τον Μάρτιο του 2015, με στόχο την «*αντίδραση στην εκστρατεία παραπληροφόρησης της Ρωσίας*». Η ειδική ομάδα λειτουργεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης από τον Σεπτέμβριο του 2015, επικοινωνώντας με αποτελεσματικό τρόπο τις πολιτικές της ΕΕ ως προς την ανατολική γειτονία, ενισχύοντας το συνολικό περιβάλλον για τα μέσα ενημέρωσης στην ανατολική γειτονία, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη της ελευθερίας του Τύπου και την ενδυνάμωση των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης και αυξάνοντας την ικανότητα της ΕΕ να προβλέπει, να αντιμετωπίζει και να ευαισθητοποιεί για τις δραστηριότητες παραπληροφόρησης υπέρ του Κρεμλίνου.

Για πληροφορίες σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις στο διαδίκτυο και πώς να τις αναγνωρίζετε δείτε το σχετικό φυλλάδιο του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου **εδώ**.

Περισσότερα: **European Commission**

